

Försäkringskassan kritiseras för att ha fortsatt att dra av för lite preliminär skatt på ersättningar som myndigheten betalade ut trots att mottagaren påpekat felet

Beslutet i korthet: En enskild fick förmånerna aktivitetsersättning och aktivitetsstöd samtidigt. Vid utbetalning av sådan ersättning ska avdrag för preliminär skatt göras vid varje utbetalningstillfälle, enligt skatteförfarandelagen (2011:1244). Hur stort avdrag som ska göras beror på om ersättningen är mottagarens huvudinkomst eller sidoinkomst. I det aktuella ärendet drogs skatt som om båda ersättningarna var den enskildes huvudinkomst, vilket medförde ett för lågt preliminärt avdrag.

Försäkringskassan kritiseras för att myndigheten inte omedelbart kontrollerade de preliminära skatteavdragen och rättade till felet, trots att den enskilde informerade Försäkringskassan om att det drogs för lite skatt och bad om ett förhöjt avdrag.

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA på Försäkringskassan och framförde att myndigheten hade fortsatt att dra av för lite preliminär skatt på hans förmåner trots att han hade påpekat felet och bett om extra skatteavdrag.

Utredning

JO begärde in journalanteckningarna i AA:s ärenden om aktivitetsstöd och aktivitetsersättning fr.o.m. den 1 januari 2021. JO begärde därefter att Försäkringskassan skulle yttra sig över det som hade framförts i anmälan.

I yttrandet uppgav Försäkringskassan bl.a. att myndigheten hade gjort förhöjda skatteavdrag på AA:s aktivitetsersättning i enlighet med hans begäran. Försäkringskassan medgav dock att för låg preliminär skatt hade dragits av eftersom skatteavdrag hade gjorts enligt en allmän skattetabell på båda förmånerna.

AA fick möjlighet att kommentera yttrandet.

Bedömning

Av utredningen framgår att AA fick aktivitetsersättning i viss omfattning under perioden mars 2017–mars 2023. Under perioderna augusti 2016–juni 2018 och januari 2020–maj 2023 fick han även aktivitetsstöd. När förmånerna betalades ut gjordes avdrag för preliminär skatt enligt en allmän skattetabell både för aktivitetsersättningen och för aktivitetsstödet. Från aktivitetsersättningen gjordes dessutom ett förhöjt skatteavdrag på 150 kronor per månad fr.o.m. september 2019 eftersom AA hade begärt det. Från och med april 2021 höjdes avdraget till 200 kronor per månad.

Den som betalar ut ersättning för bl.a. arbete ska som huvudregel göra skatteavdrag vid varje utbetalningstillfälle (10 kap. 2 § skatteförfarandelagen [2011:1244], SFL). Aktivitetsersättning och aktivitetsstöd räknas som ersättning för arbete (10 kap 3 § 4 SFL och 11 kap. 30 § och 36 § inkomstskattelagen [1999:1229]). Från mottagarens huvudinkomst ska skatteavdrag göras enligt en allmän skattetabell (11 kap. 17 § SFL). Om ersättningen inte är mottagarens huvudinkomst ska skatteavdrag i stället göras med 30 procent (11 kap. 20 § SFL).

Det var alltså Försäkringskassans uppgift att se till att avdrag för preliminär skatt gjordes på de ersättningar som myndigheten betalade ut. För att kunna göra det på rätt sätt i enlighet med vad som anges i SFL behövde myndigheten reda ut vilken av aktivitetsersättningen och aktivitetsstödet som var AA:s huvudinkomst respektive sidoinkomst. Försäkringskassan utredde inte den frågan och gjorde därför inte heller någon sådan bedömning, vilket ledde till ett för lågt skatteavdrag.

Den 16 mars 2021 kontaktade AA Försäkringskassan och uppgav att han hade fått kvarskatt trots att han hade bett myndigheten att göra extra skatteavdrag. Den 7 mars 2023 kontaktade han på nytt Försäkringskassan med en förfrågan om hur det kunde komma sig att han återigen fått besked om underskott av slutlig skatt. Försäkringskassan konstaterade då att det gjordes extra skatteavdrag från aktivitetsersättningen.

I 23 § förvaltningslagen (2017:900) regleras myndigheternas utredningsskyldighet. Skyldigheten innebär bl.a. att myndigheter ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Utredningsskyldigheten kan även gälla ärenden där en förmån redan har beslutats, t.ex. vid en begäran om extra skatteavdrag (se JO:s beslut den 11 juni 2010 i ärendet med dnr 4382-2009).

När AA kontaktade Försäkringskassan med frågor om varför han hade fått besked om kvarskatt borde myndigheten med hänsyn till nämnda utredningsskyldighet ha kontrollerat om de preliminära skatteavdragen på båda ersättningarna från myndigheten gjordes på ett korrekt sätt. En sådan kontroll skulle ha visat att Försäkringskassan felaktigt drog av preliminär skatt som om

båda ersättningarna var AA:s huvudinkomster, trots att den ena ersättningen borde ha bedömts som en sidoinkomst och lett till ett annat preliminärt skatteavdrag. Försäkringskassan förtjänar kritik för att myndigheten inte omedelbart utredde saken och rättade till felet.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av JO Thomas Norling. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Seniora rättssakkunniga Sofia Lönnberg har föredragit ärendet, och byråchefen Anneli Svensson har deltagit i beredningen.